Ч. 194. Львів. Неділя дня 29 серпня (10 вересня) 1899. Річник III.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.

За границею:
на цілий рік . . 20 рублїв або 40 франків
на пів року . . 10 рублїв або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 5 **ул. Лїндого**. — Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

З XI. археольоґічного з'їзду в Київі.

(+) Перед тиждням закінчив XI. археольоґічний з'їзд в Києві свої двонедільні засїданя. Поки подамо дещо важнїйшого із сего з'їзду, на скілько позволить місце в стовпцях нашої часописи, годить ся ще повернути до справи українсько-рускої мови з нагоди сего з'їзду. Вже відомо нашим читателям, що Наукове товариство зробило участь своїх відпоручників залежним від дозволу, щоби они могли свої реферати читати в українсько-рускій мові. Наслїдком протесту проф. київского унїверзитету Фльориньского (змосковщеного Українця) і ректора Фортиньского (змосковщеного Поляка) ся справа набрала полїтичної закраски і она пішла на рішенє в дорозї адмінїстративній. Мінїстер внутрішних справ в порозуміню з мінїстром просьвіти рішили се питанє на глум сором ученому сьвітови так, що українсько-рускі реферати можна читати лише при 25-ти вибраних членах археольоґічного з'їзду і то при зачинених дверах, значить, що публики не можна на ті засїданя допустити, коли тимчасом на всї иньші засїданя она мала вільний вступ. Наслїдком такого обмеженя для українсько-рускої мови відпоручники Наукового товариства ім. Шевченка на з'їзд не виїхали., а й ті Русини, що вже перед рішенєм сеї справи прибули до Київа, не брали участи в роботах з'їзду.

Питанє про українсько-руску мову на археольоґічнім зїздї викликало доволї остру полєміку в тамошній пресї. В Київскій Старинї напечатав на сам з'їзд Михальчук широку статю п. з. »Что такое малорусская рѣчь?« поясняючи сю справу з наукового боку, а також ветеран українських письменників Данило Мордовець напечатав дві статї в С. Петербурских Відомостях, котрі тут подамо в перекладї. Перша з них появила ся під заголовком:

Не гасїть духа?

В »Дїяніях апостольских« (гл. V, ст. 38) записано, що в часї переслїдованя перших Апостолів Жидами взяв їх в оборону якийсь Гамалиіл, »законоучитель всїми поважаний« і звернув ся до синедріону з такою бесїдою: »І нинї кажу вам, відступіть від тих людий і оставте їх; бо коли се предприняте (проповідь апостолів) і се діло — від людий, то оно упаде, а коли від Бога, то ви не можете єго знищити; стережіть ся, щоби ви не оказали ся і богопротивниками!«

В другім місци тих же »Дїяній« (гл. II., ст. 1—13) сказано про те, що, коли на Апостолів зійшов »Дух сьвятий і они стали говорити ріжними мовами, звісними в старинному сьвітї, то жиди, чуючи се, думали, що Апостоли — »пяні« і тому — »ругаху ся имъ«.

На жаль і сором кінця XIX. ст. дещо подібного, но далеко гидшого дїє ся і по нинїшний день — гидкого тому, що Жиди »рогаху ся« Апостолам просто з невіжи, а нинї ругають ся (не Жиди, а пізнїйші, мов би ученики Апостолів) з повною сьвідомостию нечистоти свого дїла, задля чогось ті, що сповняють се дїло в глубинї душі встидають ся єго, і скривають свої імена, щоби чесні люди не оцїнили їх гідно і не осудили.

Так, київский кореспондент »Новаго Времени« (Ч. 8343), скривши, по звичаєви всїх таких, своє імя, говорячи о маючім ся відбути в серпни в Київі археольоґічнім з'їздї, кидає партийску стрілу — foetido — venenata sagitta! — на адрес Українців на тій основі, що Імператорске московске археольоґічне товариство дозволило київскому з'їздови почитанє рефератів і дискусию між иньшими і в »галицко-українській мові«.

З тої то причини невідомий кореспондент пустивши партийску стрілу і на адрес Поляків за допущенє на зїздї і їх мови разом з прочими славяньскими, негідно насьмішкує ся над якимсь-то »українофільским жарґоном«(!) в котрім читають виклади в львівскім унїверситетї і »котрий, — поясняє скриваючий ся плотом київский Порт, — наші хахломани (!) називають »малорускою лїтературною мовою« і на закінченє »доносить« urbi et orbi, що допущенє на зїздї малорускої мови »встрѣчено съ большой радостью мѣстными украинофилами (!), которые де воспользуются правомъ публично »покалякать« (такого слова нема в українській мові) на излюбленномъ жаргонѣ (!) хотя бы и подъ названіемъ галицкаго«.

Не кажучи вже о крайній неприличности іронії, негідно приложеної до питань історичної ваги і о тім, що слово »українофіл« не має нї лїнґвістичного нї льоґічного змогу, як колиб поважного видавця »Нового Времени« назвали »руссофілом«, а Дерулєда »франкофілом« в цїлій кореспонденциї невідомого Парта вилазить, як шило з мішка, цїлковита невіжа в обсягу історії славянознавства, яке собі на сором показувала тепер, як і перше нераз показувала — і сама редакция »Нового Времени«, що я і повинен доказати на своїм місци історичними данинами.

(Конець буде).

З полїтичного поля.

Вчера вечером відбула ся велика демонстрация в Теплицях. Коло 15.000 осіб, між якими було також богато прохожих та цїкавих, зібрало ся на торговицї, а з відтам рушило на шкільну площу, де проводирі сеї демонстрациї завізвали зібраних, розійти ся. Сю демонстрацию зааранжували нїмецкі народовцї вкупі з социял-демократами против правительства. Однак цїла тота метушня відбула ся досить спокійно і лише чотирох ексцедентів арештувала полїция коли спротивили ся єї завзивови, аби галаслива товпа розходила ся.

У Відни отворено вчера вечером загально-австрийске віче промисловцїв, на яке прибуло коло 1500 делеґатів, а з сих 800 із усїх країв коронних. На віче прибули також представи-

Омелько Цуциня.

Оповіданє

Олександра Катренка.

(1897 р.).

(Далї).

Степан Михайлович засовав ся на місци. Омелько Іванович запримітив те і пробалакав швиденько, єго заспокоюючи:

— Нїчого, нїчого! Ви не хвилюйте ся! Чи хвилюйте ся, ми все поправимо. Так от то, побачивши вас, я і поклав допомогти вам, яко мога. Я вас хочу протягти до себе. Знаєте що Степаве Михийловичу? Плюньте ви на той ваш хоч і казенний уряд, але поганий, старцївський Плюньте!

— Та я...

Поперхнув ся був Степан Михайлович, але Омелян Іванович не дав єму вимовити того, що то там він і мови не чуючи єго, не запиняючи єго, не запиняючи ся вів своє далї.

— Сегодня-ж вже я перелякав про те, про вас з своїм панам, з головою нашого відділу і тепер цїлкома залежить від вас, чи захочете в бути, може навіть і швидко, звичайно все від Вога і як він Милосердний попусте, може такий, яким ось і ви мене бачите зараз зо всїма всїма своїми потрохами, чи нї. Як що не від того. то скажіть тільке слово і завтрого-ж дня беріть собі обшита свого, та і починайте з запомогою Господа нове житє на сьвітї, не козявняче, як до досї, а чоловіче, сучасне людине, Вас приймають з платнею що місячно поки що до чого по 75 рублїв. Але платня та це капля у морі в порівнаню з тим, що ви мати мете змогу собі добувати, коли схочете.

— Я згоджуюсь, я радий. Спабіг вам! Спасибі вам, Омеляпе Івановичу!

Не пробалакав, а від радости прашипотів Степан Михайлович. У його на очах від сердечної дяки сльози замиготїли й от-от-от він аж розплакати ся-б навіть лагідним був.

— Та ви, Степане Михайловичу, поки ще не дякуйте. Не дякуйте, бо я ще об чому повинен вам сказати. Я повинен умовити ся з вами об головному. Згодити ся ви дати мінї обіцянку, тверду, непорушну обіцянку у всьому й у всїм по всяк час мене слухати ся, сліпуючі слухати ся? Ви повинні будете без мене, без поради зо мною, або й без згоди моєї, а пі пів ступні не робити. Ви повинні будете помагати у всьому мінї і яке-б дїло нам з вами не трапило ся-б не відмовляти ся від його нїякого і на мене покладати ся цїлкома у всьому, та і не бояти ся нїчого. Згожуєти ся? Обіцяти ся?

Степан Михайлович мовчав.

— Мінї нїчого від вас не треба окрім одного вашого слова обіцянки. Тільке пообіцяєти ся ви і я вам повірю. Степане Михайловичу! Я вас кличу, присоглашаю до роботи до працї, до дїла загальних о мною, а хібаж я собі ворог? Про одно тільке добре за для себе піклувати ся буду, а вкупі за для вас, бо-ж і ви біля мене. Лиха нїякого вам не буде від мене, а добра побачите скільке!

— А яка-ж буде моя власна робота, який же мій обовязок буде? — несьмілково запитав ся Степан Михайлович.

— Який обовязок? Все те робити, що тільки я вам скажу. Одно слово ви будете моїм підпомічником. Одно скажу вам, що поганого не задля кого ми з вами дїяти нїчого не будемо. Ми робитимемо тільки те, що так, чи інак роблять тепер всї люди на сьвітї, всї ті люди, у яких у голові є розум, здоровий, не хорий розум і від чого вони живуть людьми і задля себе і задля всього коло людського, людьми поважними, з кишенями, а не старцями з торбинками. Розумові способи до придбання собі, до залучення собі добродїйства життьового на сьвітї я придбав. Безлїчні скрути мого життя навчили мене всьому тому, чому ви не навчите

телї мінїстерства торговлї і внутрішних справ. Бурмістр Відня др. Люеґер повитав делеґатів та висказав надію, що раз прецїнь може поведе ся нарада над тими справами, які не стоять в жадній звязи з народними спорами. У тих справах мусить настати порозумінє і тому витає сердечно усїх участників віча. Перед розпочатєм віча відчитано письмо мінїстра торговлї, в якім запевняє, що найгорячійшою своєю опікою він охороняє інтереси промисловцїв. Віче вислало телеґраму з заявою голду до цїсаря.

Як раз перед вічем мінїстер торговлї видав розпорядженє до торговельних і промислових комнат яким завізвав їх, аби докладно і без вибігів висказали свою гадку що-до уваг, які містять ся в сїм розпорядженю. Ходить іменно в них о скуточне доповненє істнуючих приписів, вимірених против нечистої конкуренциї, при тім в першій лїнії залежить на сїм, аби средства оборони против сеї нечистої конкуренциї вложити в руки самим співконкурентам. Они мають мати право зажадати від звичайного судї, щоби заборонив нечесної конкуренциї, особливо, коли хто своє дїланє зачинає зі сьвідомостию та не оглядаючи ся на закони. Заразом можуть жадати відшкодованя. Карне доходженє має лиш тодї наступити, коли в данім випадку дасть виказати ся підступ, або лихий намір. Відповідям торговельних та промислових палат, мінїстерство назначило речинець до кінця падолиста.

З Льондону доносять, що зникла всяка надія на мирну полагоду справи з Трансвалем. Отже війна! Вчера відбула ся мінїстерияльна рада, яка тревала $2^1/_2$ години. Запевняють, що єї вислїдом є висланє енерґічної депеші до Ттрансвалю. Але заразом 10.000 війска має відійти до полудневої Африки. Численно згромаджена публика витала горячо мінїстрів, коли вертали з мінїстерства заграничних справ. Публична опінїя анґлїйска аж пре до війни з Трансвалем, а і правительство не видить причини довше опирати ся загальному бажаню.

Процес в справі заговру на Міляна зачав ся вчера. Акт жалоби виказує, що автор заговору Кнезевич признав ся цїлком до вини, та заявив, що його намовлено до заговору грішми та обітницями ріжних користий; зізнав також що мав замордувати короля Міляна аби викликати революцию, яка причинила би ся до детронїзациї Олександра та дала нагоду засїсти на королївскім столї Караджерджевичови. В часї слїдства виявив Кнезевич моральних авторів заговору. Заговорщики запевняли йому безкарність його злочину. Між головними заговорщиками, яких Кнезевич не знав, були члени бувшого радикального сторонництва. Акт жалоби вичислює усї докази нагромаджені проти головним обжалованим та зазначує, що хоч вони непризнають ся до закинених їм злочинів все-ж таки не могли доказати своєї невинности. Далї жадає акт жалоби, аби покликано до відвічальности 29 людий по причинї наміреного убійства, а Протича по причинї обиди маєстату та прасових переступків. По відчитаню акту жалоби переслухано Кнезевича, що заперечив всї свої зізнаня які поробив у слїдстві; та заявив, що робив лише з мести бо не принято його до публичної служби.

Процес Драйфуса.

Позавчерашня розправа відбула ся серед сильного роздратованя так і у публїки. як і у людий. що беруть участь в процесї. Немало здивувала всїх сеся обставина, що президент дав голос ґенералови Мерсієрови, що напав ся гострими словами на капітана Фрайштетера, члена трибуналу з 1894 р. Нїхто не знав зразу як собі пояснити те, чому Мерсіє забрав голос, та коли президент заявив, що замикає доказове поступованє, всї пізнали, що Мерсіє упереджений про те рішив ся забрати голос, аби ослабити зізнаня Фрайштетера, якого змалював яко чоловіка не сповна розуму. Між зізнанями Фрайштетера а єго товаришами з военного трибуналу є суперечність, бо коли той казав, що в тайних документах предложених трибуналови був переклад депеші Паніцардіого, иньші члени трибуналу, що правда, не перед присягою, зізнали, що тої депеші в тайних документах не було. Мерсіє відчитує лист, написаний в марті до свого приятеля, в котрім сказав, що переконаний о винї Драйфуса. Мерсіє здогадує ся, що Фрайштетер зізнав під впливом якогось помішаня. На тій підставі Мерсіє просить, аби не числено са з зізнанями того сьвідка і кінчить словами: »Або будете уважати мої зізнаня за вірні, або опрете ся на тім, що сказав тут капітан Фрайштетер. Однак думаю, що хиба мої зізнаня будуть тут рішати і заслужать но більшу віру«. Доперва коли Мерсіє скінчив, авдіторія зрозуміла виступ Мерсієра. Президент трибуналу замикаючи доказове поступованє, хотїв, аби переслуханє сьвідків скінчило ся зізнанями сьвідка противного Драйфусови і щоби трибунал судив під враженєм закидів, якій робить обжалованому капітанови ґенеральский авторітет.

Потім Ляборі відчитав кілька листів інтересних для характеристики Чернуского та Естергазого. У однім листї змальовано Чернуского яко грача та галабурника про якого мінїстер справедливости міг би дати деякі інтересні поясненя. Далї відчитує серед загального зворушеня кілька листів Естергазого, з яких видно, що він був шпіоном не лише Нїмеччини але і Росиї. Між иньшим показуєть ся, що Естергазе видав у місяць по арештованю Драйфуса важні документи Рвсиї. У рисовника Екального замовив собі Естергазе всї рисунки францускої збруї. З листів Естергазого слїдує, що він мав ріжні зносини зі Шварцеикоппеном, та також змалював Бертільона яко драба та обманця. Між иньшим заявляє також, що Сандгер та ґенеральний штаб перекупили судиїв у 1894 р. та що засуд Драйфуса був згори уложений. У иньшім листї знов заявляє свою погорду для францускої армії.

Тепер президент заявляє, що доказове поступованє замкнене і дає голос правительственному комісареви. Комісар обговорює бордеро і доказує, що вичислені там документи міг видати Драйфус, а для Естергазого було се неможливе. Драйфус удержував зносини з Шварцкопеном. Зізнаням сьвідків, що висказували ся користно о Драйфусї, бесїдник не приписує великого значіня; так само не приписує великої ваги до слїдства Пікарта. Бесїдник вступаючи до сеї салї надіяв ся, що Драйфус буде увільнений і що теперішний суд буде міг причинити ся до регабілїтациї невинного. Сеся надія не справдила ся і бесїдник підчас розправи, підчас переслуханя сьвідків потверджуючих єго вину, стратив переконанє о невинности Драйфуса. »На мій обовязок, мою совість — говорю вам, що Драйфус винен і взиваю вас примінити 76-ий артикул закона карного«.

На сїм замкнено позавчерашню розправу.

Вчера було людий ще більше чим коли иньшим разом. Особливо було там богато жінок.

Адвокат Деманж запротестував проти сего, аби ті, що заявили ся за ревізиєю процесу належали до противників армії. Нинї коли на підставі рішеня касацийного трибуналу Драйфус станув знова перед військовими судиями, тож єго противники повинни єму доказати вину, а не союзани невинність. На жаль стало ся инакше. Думаю — каже — що ви пани будете не меньше льояльні, як судиї з 1894 р. Тодїшні судиї були пересьвідчені про вину обжалованого на підставі бордеро. Але коли би тодїшні судиї знали процес Естергазого, їх засуд випав би інакше. Далї відчитує кілька листів, у яких Драйфус запевнює про свою невинність. Потім обговорював бордеро, та заявляє, що документ Cette canaille de D. не може відносити ся до Драйфуса, бо у сїм актї сказано, що заплачено за акта 300 франків, себто по 20 франків за один документ. »Чи-ж думаєте, що Драйфус зрадив би вітчину за 20 франків?« Вкінци обговорює технїчний бік бордеро, та приходить

ся й по вік. Я розумнїйший від вас, що до життя і буду вами на користь вам керувати, а ви повинні будете мене слухати ся і з затуленими очіма йти туди, куди я вас не посуну тільки. Знов кажу, що праця наша буде спільна і задля однаково спільної-ж вартости нас обох. Швидко побачите, що ви не помилили ся, що пристали до мене. Ось як ви будете дякувати мінї. Ну, згода?

— Та згода, то згода, Омеляне Івановичу. Тільки як би ви менї розказали хоч трохи задля мене тямливо хоч про саме головне, що таке й як. Щось наче-б то боязко менї чомусь трохи, чи-ж згодю ся я задля тієї працї, задля якої ви мене призначаєте?

— Ач! Чого вам забажало ся! Е, нї, нїяким робом не можно вам нїчого розсказати. У нас дїла таємні, бо комерческі і викладати їх кождому зовсїм нехватко. Мовляв, поклади пальця у рота, як кому, то певно й одкусить. От як ви постанете моїм содїячем, то тодї річ зовсїм иньча буде. Та згожуйте ся мерщій і таку з вами комерцію, кажу, заведемо, що років 10—20 і ми з вами всїх оцїх і Граків і Жежелюхинів за пояса свого Крейдянського, простого, ха-ха-ха, ось як, не як заткнемо.

— Та як що до комерциї, кажете, то що-ж таке? Це дїло добре, статутове. Я до комерциї то з руками і ногами пристаю.

— Ну, а до чого-ж ще більше я вас кличу? Більше-ж нїчого і не буде у вас з вами, як комерція тільки. А ви покладали собі, що ще що небудь? Цїкаво-б знати, що ви покладали собі? Але я не піп і сповідати вас не буду. Господь звами! Ну, так завтра-ж подавайте на абшіта, а опісля завтрього я вас вже й у конторі в себе чекатиму. Поки-ж що, щоб ви не втекли, то ось вам і грошенят трохи нате. Ось вам 75 рублїв за місяць у перед, завдаток тоб то.

— Та на що те!? Та не треба-б цього!

— Беріть, беріть! Беріть, бо вам треба. Я знаю, що вам треба. Ми-ж тепер люди свої, то злїчем ся.

— Ну, коли так, то спасибіг вам.

— Нї за віщо.

Степан Михайлович взяв гроші і встав, щоб попращати ся.

— Е, нї, пострівайте! Не пустю! Так не можно.

Зупинив єго Омелян Іванович.

— Ми ще з вами й от з тими вечеряти будемо, поїдемо.

— Куди?

— Побачите!

— Нї, за те вже спасибі, а то дома у мене жінка, турбуватиметь ся.

— А нїчого! Нехай потурбуєть ся трохи, та й засне. Не пустю!

Покладно приказав ще раз Омелян Іванович і, не слухаючи далї Степана Михайловича, покинув єго і пішов до тих там, гуляючих у карти.

Через яку годину-дві Степан Михайлович вкупі зо всїма, у шостьорьох, летїв на огирях геть з Харкову у замістову гостювальню Отраднеє. Там вони вечерали так, як Степан Михайлович тільки чув, що бува так вечеряють люди, але не то що власно не коштував нїколи такого, але і не бачив. Там у їх річкою текло шампанськеє, там їм сьпівали красунї, та і не тільки що сьпівали, але всього було...

Степан Михайлович бачив, як сторубльові бумажки там летїли з кишень єго товаришів легким пером. Кидав їх однаково з тими мілїонщиками й Омелько Цуциня, чи тай пак, й Омелян Іванович Цуцков. Диваячи ся на його Степан Михайлович всїєю своєю істотою перейняв ся безмірним поважанєм до свого колишнього Омелька. Він, сидячи тієї ночі там межи ними, почував себе, як у ві снї. Він, як сонний, увесь віддав ся тому пройдисьвітові. Якась невтямлива міч примусила єго до того. Степан Михайлович часто-густо з великим докором до них згадував веселеє життя своїх вельможних предків. Він сердив ся на них за те, що вони пожили все до остатнього і єму як є нїчого не зоставили. Про життя те їх він чув богацько дечого від батька свого покійного. Часто-густо Степан Михайлович аж марив був тим життєм. Коли ось де, ось як, ось з ким довело ся єму сегодня єго побачити, покуштувати навіть єго.

— Так ось як ласували мої діди!

Виразно втямив він.

Ранком тільки повернув ся Степан Михайлович до дому, до жінки своєї, цїлу ніч неспавшої, переляканої несьвідомостию того, що з єї чоловіком і де він?

(Далї буде).

до заключеня, що не має оно найменьшої вартости.

На сім замкнено засїданє.

Новинки.

— **Богослуженє поминальне за бл. памяти цїсареву Елисавету** відбуло ся в суботу в архикатедр. храмі св. Юра, на котрім явили ся репрезентанти урядових властий.

— **Окрім рефератів** поданих в 192 ч. Руслана які зголошено на XI з'їзд археольоґічний в Києві, зголосив був також проф. Барвіньский порівнуючу студию про носові звуки в славяньских азиках, котрий був уміщений на черзї VI. секциї з'їзду »Памятники язика і письма« (див. Извѣстія XI. археол. съѣзда въ Кіевѣ Ч. 1.).

— **Праруский язик.** Крилошанин Антін Петрушевич жалував ся перед одним ученим істориком з Росиї, котрий єго тут ві відав, що єго (Петрушевича) історичні писаня так мало розходять ся. На се замітив учений гість з Росиї, що причиною сего мабуть є та обставина, що сї твори не є анї рускою анї московскою мовою написані. »Бо я пишу, відповів крилошанин, праруским язиком!

— **»Русскія Вѣдомости«** в Москві в ч. 196 подали інтересну статю »Ще з поводу близького археольоґічного з'їзда в Київі« підписану »член орґанїзацийного комітета XI археольоґічного з'їзда«. Автор згадує про статю якогось Вересая в час. Новоє время, де підносить ся потреба більшої уваги для етноґрафії на археольоґічних з'їздах. З поводу бажання сього апокрифічного Вересая, аби любителї української мови більше уважали на заниканнє і калїченнє »простої і поетичної української мови« замісь говорити промови на українській мові і »виробляти нові штучні діялєкти сього язика« автор статї в »Русских Вѣдомостях« дає відправу його нападкам на штучність українськоі мови, а далї переходить до денунцияцийної статейки Московских Вѣдомостей, де якийсь Ст(арий) Арх(еолог), очевидно дуже давнїй — з добрих часів Шешковского [Звістний слїдчий в полїтичних справах за цариці Катерини] — перестерігає, що на з'їздї треба чекати »разныхъ мальчишевскихъ выходокъ украинофильскаго характера«, та звертає увагу, що з тих двох референтів in spe, про яких він довідавсь — проф! Грушевський вчив ся в Росиї, тому мусить уміти по російськи, а др. Франко — »признаний проводир галицьких социялїстів, чоловік добре обзнайомлений з російською поліциєю, добре знає, що участь в якім будь російськім з'їздї для нього неможлива«, отже потреби в українських рефератах нема, а »галицькі українофіли« хочуть тільки зробити українофільску демонстрацию на з'їздї. Автор статї Р. Вѣдомостий вичисляє реферати, проєктовані ім. Шевченка й імена референтів, доводить їх науковий характер та боронить археольоґічні з'їзди від закиду в полїтиканстві. Статя написана спокійно й основно, має на метї головно оборону фірми археольоґічних з'їздів від денунцияций старих археольоґів.

— **Пощо тої злоби?** На ювилей Качковского запросили москвофіли »Товариство ім. Шевченка« і »Руску Бесїду«. Розумієть ся оба товариства не приняли запросин. Тож они почали ширити з обуренєм (!) вістку, що оба ті товариства відписали по польски *nie przyjęto.* Забули сердеги, що то листонош написав сесю замітку? Та нї! Вони се знали, але от аби вколоти, аби всадити кольку в бік! Дїло гідне автора!

— **Справа памятника Шевченка.** Товариство ім Шевченка внесло поданє до львівскої мійскої ради аби площу, що веде від Куркової улиці до сходів р. кат. семінара, назвати площею Шевченка. Мійска рада відказала сїй просьбі по тій причині, що вже є улиця ім. Шевченка, а під памятник не надаєть ся сеся площа, бо не можна би єго уставити там симетрично.

— **Пять хлопців** привела на сьвіт одна селянка Домінеску в семигородскім селї Бейд. Двоє з тих дїтий вже померло, а ті що жиють мають ся добре.

— **Процес Аморта в Перемишли** скінчив ся поза вчера. На основі вердикту судиїв присяжних що одноголосно потвердили всї питаня що до крадежи і спроневіреня трибунал засудив Ґустава Адольфа Аморта на три роки тяжкої вязниці заостреної одноразовим постом що місяця. Засуджений зголосив жалобу неважности.

— **Наслїдник гальбана.** Директором канеляриї палати послів іменовано судового радника Альойзого Бавер-Барґера, що дістав при сїй нагоді титул правительственного радника.

— **Стан здоровля нїмецкого фільозофа Фридерика Нїчшого** є дуже сумний; помимо занепаду духа відзиваєть ся у міску хорого часами слабий блиск сьвідомости та тодї то бере нещасний сестру за руку та шепоче: Сестро, тепер ми щасливі, правда?« Звичайно однак сидить у фотелї з мрачним зором та дивить ся без найменьшого руху очий.

— **Де правда?** Конституємо факт, що проти всяких правил та канонїчних законів у станїславівскій консисториї засїдає на вісьмох членів чотирох з одної родини. Є ними: о. крил. Литвинович його син др. Литвинович, катехит Мих. Семенов та парох Богонос. Крім сього спровадили вони собі на пароха до карного закладу у Станїславові свояка Филиповича. Епископ Куїловский мав сказати іще перед своїм від'їздом: »Най Филипович троха підучить ся тай його ще також возьмемо до себе«. Ну, чи чував хто таке, аби на вісьмох членів якогось праводавчого тїла пятьох, себ то більшість, належала до одної родини та тим самим була одної гадки? Та-ж се чиста іронїя! Вони трясти муть кождїською справою! Що не подобаєть ся одному з них, так вже пропало! Питаємо ся іще раз: де правда? де пошана для канонїчних законів?

— **Чому обпадають недоспілі яблока і грушки?** То не вітер обтрясає недоспілі яблока і грушки, але по найбільшій части причиною того є »червак« а по правдї гусениця мотилика, званого ябловцем. Мотилик той лїтає при кінци мая, в червни і на початку липня, а самичка зносить червонаві яєчка поодиноко на наспілі яблочка і грушки. В десять днїв опісля вилазять з тих яєчок-гусеницї, котрі вертять дїру в овочи і вгризають ся аж до самого зернятинка, бо головно живлять ся зернятами. Ще заким продїравлений овоч паде з дерева, спускає ся гусиниця на паутинцї, котру собі пряде з овоча на землю, а відтак лїзе на дерево, щоби там де під корою перемінити ся в куклу. Часом вже в липни вилазять з кукли нові мотилики, котрі опісля зносять так само яєчка на позісталі ще здорові овочі. Яким способом можна позбути ся сего шкідника, показує ся вже з цїлого єго способу житя. Червоні овочі легко відпадають і їх треба пильно визбирувати, бо в них знаходять ся черваки. Гусеничкам яблівця не треба дозволити вилазити на дерево; длятого в липни треба пнї дерев обвязати пасками паперу намащеного липом, на котрий они ловлять ся. Лип той повинен бути густий і єго треба часто віднавляти.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотецї Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часї може кождий з неї користати. До дому випозичають ся книжки лише за кавциєю. — Канцелярия Товариства отворена від год. 9—12 рано і він 3—6 по полудни. В недїлї і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Переписка Редакциї.

— **Дописувателеви з Буковини.** Чудно нам, як Вас може одушевляти »гора« танець кудлатого попа а підкасаними рясами та волоскої дївки з голими лидками. Що і волоскі урядники та урядничкн витинаютя гопака від часу до часу разом з мужиками, не зражаючи ся, як кажете, задухою брудних кожухів та висмарованого, довгого волося — се ще не доказ їх доказ їх власної культурности. Бо що волоска інтелїґенция зробила, аби уцивілїзувати свого мужика, аби він утяв ті кудла та тримав ся чисто? Що там ужили фану »трікольор«, та замовили банду для мужиків — се ще не великий подвиг. Але пригляньте ся наоколо себе, чи богато они заложили читальнїв, або позичкових кас, чи громадских крамниць, або в загалї подумали про способи, аби того чорного та темного мужика волоского підняти до себе? Се правдивий демократизм, а за ним не іти нам на науку до Волохів. Гопаками не зарадиш хлопскій нуждї, а Вашою дописею не причиниш ся для осьвідомленя та просьвіти нашого народа.

Телеґрами.

Петербург, 9. вересня. Дотеперішнього ректора варшавського унїверситету д. Зінґера увільнено від служби, а іменовано ректором того-ж унїверситету проф. Улянова.

Гамбурґ, 9. вересня. Арештовано тут вчера директора міського театру Вурма, що здефравдував великі гроші.

Кольонїя, 9. вересня. Köln. Zeitung пише, що Драйфус є тяжко хорий, їсть мало, та є на всьо здецидований.

Берлїн, 9. вересня. Reichanzeiger оповіщує в урядовій части заяву правительства, що воно не стояло нїколи у нїяких зносинах з Драйфусом та враз і пригадує, що то само заявив був вже раз свойого часу нїмецький амбасадор в Парижі Ганотоксови, Перієрови та иньшим.

Льондон, 9. вересня. До тутешнїх дневників пишуть з Ренне, що Драйфуса, здаєть ся, увільнять та що вирок западе в суботу у вечері себ то 9. вересня.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

ГАРАСЬКО,
або талан і в неволї.

Повість в стихах

Михайла Макаровского.

Вісти про визвол.

(Далї.)

XLV.

Уже в дорозї Гарасим,
Що їздив чалими волами;
Тепер несеть ся як крилами
В бударі, й два вози за ним:
В жупанї з шлюнського сукна,
В брилї, що мохом мов опяв ся,
У боки взявшись запишав ся,
Хиба гонців одних мина.
Летить, та от уже і там,
Де народивсь, ходив за плугом,
Телята, вівцї пас під лугом,
Або бичата по трактам.
Шугнув в отецький двір і став;
Отець-же залучав скотину,
І з ляку кинув са в хатину,
І тілько з вікон виглядав.
А мати вийшла із сїний:
»Здорові, пане!« поклонилась,
Поблїдла дуже та трусилась:
Здавалось, пан із суду сей;
Но він за рученьку вхопив:
»Не бій ся, мамо! я знемога,
Я син твій!« каже, з ласки Вога,
Як бачиш, і здоров і жив;
Я той, що ти колись сама,
Не доїдавши, так як треба
Талан мій вимолила з неба,
Та довела і до ума;
Я Гарасим, твій одинець:
На диво збавив ся од горя,
І Таганрога, що у моря,
Тепер і житель і купець!«

XLVI.

Тут матїнку уже не страх,
А нагла радість стрепенула,
Очицї скрились, мов заснула
У сина на мяких руках,
Мов духу в тїлї не було,
І серце перестало битись,
На блїдних щічках піт роситись,
А губи смагою злило.
Старий, поглянувши з вікна,
Подибав знатившись із хати,
Щоб хворую обратувати;
Но тут, узнавши, що вона
В руках одинчика лежить,
Отерп і сам, не стало мови,
Здихнув, змінивсь, насупив брови,
Потупив очі, та дріжить...
Що-ж?... добрий син прирозумів
Підняти перше потихеньку,
Внести на піл у хату неньку;
А посля й батька перевів,
Линув на лоб йому води,
Як соловейко озивав ся,
То Савка з силою забрав ся
І зараз миновав біди.

XLVII.

Як тілько-ж мовби після сна,
Очицї матїнка окрила;
То, вставши з полу, говорила
До гостя милого вона:
»Ох! де-ж ти, синочку мій, взявсь?
Відкіль, як зірочка явив ся?
Чи з моря вирнув, не втопив ся,
І всїм на диво жив оставсь?
Чи то ж надїєнька була,
Тебе на сьвітї повидати,
Як мусїли одноминати
З сльозами цїлого села?
Як сумаки сказали нам,
Що ти поліг під шумом моря;
То твій дїдусь умер із горя,
А я яка і батько сам?
Ет і вісїм доканає лїт,
Як часто, часто цїлі ночі
Без сну мов морились очі,
І їх не тїшив Божий сьвіт.
А скільки раз, в крутинї тій,
Я зовсїм їжі не вживала,
І хлїб порою гіркий мій?
Та й батько скільки їх розлив,
І скільки перетерпів муки!
Хворав, моривсь з журби і скуки,
І мов пришибений ходив!
Чому головонька сїда,
Одувсь, пожовк, опали очі?
З того. що днї, часи і ночі?
Без вгаву мучила біда!
Чи з цїпом пяв ся на току,
Чи з плугом на полї возив ся,
Тужив, нї чим не веселив ся,
І пив і їв він без смаку.
Гонивши волики свої,
Без наймитчяти сам на пашу,

Гукав: ох, де ти, мій синашу,
Де ясні оченьки твої,
Що і скотинку і в двору,
І в полї любо доглядали,
Як роси на траву спадали,
І рано, й вечір, на зорі?«

XLVIII.

Но дальше говорить не дав
Старий, за серденько вхопив ся,
На сина пильно подивив ся,
І тихо матері сказав:
»Тепер забудьмо, що було,
А вкупі Бога нум хвалити,
Що дав нам радости дожити,
На смуток ворогам і зло.
Наш син сподар, наш одинець
Як повна рожа процьвітає;
Вернувсь; хлїб, сіль, копійку має;
Не гречкосїй він, а купець.
Так стало буть, що ми талан
Його за горе поміняли,
Гнївили Тройцю й горювали
За набувалось і обман«.
Тут говоруха забува
Все горе, всю свою крутину
І каже: »Ну нехай-же, сину,
Замруть на віки ті слова;
Нехай їх прийме море те,
Що змилувалось над тобою,
Та граззю, пісками й водою
Наверне зараз і гнете!«
Сказавши, синовця хвата,
Як вітку з райської калини,
Цїлує личенько дитини,
До серця любо пригорта.

(Далї буде).

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Станиславова
	6·50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно
	7·10	з Зимної-води » » »
	7·40	з Янова
	7·55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия
	7·44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·05	» » на дв. головний
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·30	9·00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.
	11·15	з Ярослава і Любачова
1·50	11·55	з Іцкан, Черніцїв і Станиславова
	1·01	з Янова
	1·40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно
2·20	5·15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·40	» » » на дв. голов.
	5·55	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
8·45	6·10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова
	6·20	з Іцкан, Сучави
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до
	7·58	15. вересня тільки в недїлї і сьвята
	8·15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно
	8·14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.
	9·21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.
	9·55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту
12·30	10·10	з Чернівцїв, Іцкан (Букарешту), Сучави
	10·08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·25	» » » на дв. голов.
	10·30	з Лавочного (Пешту) Хирова
	12·10	зі Сколього, Калуша
	3·05	з Підволочиск на дворець Підзамче
	3·30	» на дворець головний
2·16	6·00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
1·55	6·15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·30	» » » дв. Підзамче
2·45	6·30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
8 30	8·45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	9·10	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
	9·25	до Янова
	9·35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	9·53	» » » дв. гол.
	10·10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова
	12·50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в недїлї і сьвята
	9·45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)
2·55	—	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
	3·20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.
	3·26	до Брухович » » » »
	5·25	до Ярослава
Ніч		
	6·21	до Іцкан, Радовець, Кімполюнґа, Сучави
12·50	6·40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.
	6·50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
	7·00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	7·20	до Тернополя дворець головний
	7·42	» дворець Підзамче
	7·47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900
	8·35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.
	9·10	» » » 1. чер. до 30. жов. в нед. і сьв.
2·36	10·40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	10·50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока.
	11·10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	» » дв. Підзамче
	4·10	до Кракова (Відня, Берлина)
	5.50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.
Час середно-европейский різнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держ. (Львів, ул. Красїцких ч. 5) удїляє поясненьв справахзе лїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНЄСТЕРЪ"

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, **припоручене** Всч. Духовеньству і всїм вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариятам** всїх **трех** епархій, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва специяльна	842 „ 40 „	

Тарифи »Днєстра« дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. **Полїси »Днєстра« приймає Банк краєвий при пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту »Днєстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* за інтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**. Удїл членьский виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожичку дістати може тільки член обезпечений в »Днєстрѣ«. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів »Днєстра«, **приймає ся.**

Пожички для членів Тов. взаїм. обезп. і взаїмн. кред. »Днєстеръ на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., IIа по 64 зр. за 100 кіл. loco фабрика.

Вино

в бочках о 135 лїтрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку loco місце продукциї.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в цїнї по: зр. 9·20, 10·20, 10·70, 11·20, а специяльність по 12·20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3·—, 3·70, 4·10, 4·90 франко. — Иньші товари по умірених цїнах. 78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНЬСКИЙ.

ДО БРАЗИЛЇЇ
Драма з галицкого еміґрацийного руху в 4. актах.
Цїна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сїльского житя.
Цїна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична траґедиє в 5. актах — з другої половини XVI. віку.
Цїна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міского побуту.
Цїна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в І. актї опрацьована після нїмецкого.
Цїна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно
оповіданє з льотерийних пригод.
Цїна книжки 15 кр.

На почтову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійскій книгарнї.

Галицкий
КРЕДИТОВИЙ БАНК
принимає вкладки на
КНИЖОЧКИ
і опроцентовує їх по
4½% на рік.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.